



Brüssel, 27.2.2019  
COM(2019) 152 final

## **KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE**

**Eduaruanne nõukogu 20. septembri 2016. aasta soovitus (riiklike tootlikkuse komiteede loomise kohta) rakendamise kohta**

## 1. SISSEJUHATUS JA PEAMISED JÄRELDUSED

**Tootlikkuse kasvu ja konkurentsivõimet edendavad poliitikameetmed on liikmesriikide prioriteet, ent ka liidu prioriteet, eriti euroalal.** Tootlikkuse kasv on olnud languses aastakümneid ning on alates majandus- ja finantskriisist veelgi vähenenud. Lisaks suurendasid erinevused, mis esinesid euroalal enne kriisi konkurentsivõime ja tootlikkuse arengus, makromajanduslikku tasakaalustamatust, mille korrigeerimine on osutunud pikaajaliseks ja kulukaks. Kuna riigi tootlikkus on peamine jõukuse ja sissetulekute kasvu edendaja, on sellel arengul märkimisväärne mõju majanduslikule heaolule ja sissetulekute ebavõrdsusele, nagu ka majandus- ja rahaliidu tõrgeteta toimimisele.

**Hoolimata mõningatest edusammudest tuleb teha rohkem, et suurendada euroala majanduslikku vastupanuvõimet ning valmistada liit ette silmitsi seismiseks pikaajaliste katsumustega, nagu rahvastiku vananemine, üleilmastumine ja tehnoloogilised muutused.** Poliitikameetmeid tuleb võtta nii liikmesriikides kui ka liidu kui terviku tasandil. Tootlikkuse suurendamine on olulisel kohal nii iga-aastases majanduskasvu analüüsis kui ka euroala soovitusel.<sup>1</sup> Struktuurireformide rakendamiseks antavat toetust on suurendatud Euroopa poolaasta raames. Liit teeb tööd ka selle nimel, et hoogustada investeerimist, parandada õiguskeskkonda ning kujundada lõplikult välja ühtne turg, digitaalne ühtne turg, kapitaliturgude liit, pangandusliit ja energialiit. Paraku on edusammud reformide elluviimisel olnud liikmesriikides ebaühtlased ja kokkuvõttes liiga aeglased.

**Tootlikkust edendavaid poliitikameetmeid on keeruline kavandada ja ellu viia ning edu saavutamiseks on vajalik suur riiklik isevastutus.** Sellised meetmed peaksid põhinema usaldusväärsetel tõenditel ning hõlmama terviklikult keerulisi tootlikkust edendavaid tegureid, mis on igas liikmesriigis mõnevõrra erinevad. Just sel põhjusel soovitati Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimist käsitlevas viie juhi aruandes<sup>2</sup> igal euroala liikmesriigil luua organ, mille ülesanne on jälgida majanduslikku konkurentsivõimet ja esitada selles valdkonnas poliitilisi soovitusi. Nende organite eesmärk on edendada ja toetada struktuurireformide elluviimist, tagades kindla analüütilise aluse ja aidates pakutava teabega kaasa avalikule arutelule. Liikmesriikide valitsused saavad kasutada nendelt organitelt saadud tõendeid, et kindlustada vajalikele reformidele poliitiline ja avalik toetus.

**Nõukogu võttis komisjoni ettepaneku põhjal 2016. aasta septembris vastu soovituse, milles kutsutakse euroala liikmesriike üles looma 2018. aasta märtsiks riiklik tootlikkuse komitee.**<sup>3</sup> Soovitus on suunatud euroala liikmesriikidele, kuid samalaadset organit kutsutakse kindlaks määrama või looma ka euroalasse mittekuuluvaid liikmesriike. Nähti ette, et tootlikkuse komiteed peaksid olema analüüsi ja sisu osas objektiivsed, erapooletud ja sõltumatud organid, mis võiksid uurida tootlikkusega seotud probleeme ja aidata kaasa

<sup>1</sup> Euroopa Komisjoni 2018. aasta teatis „2019. aasta majanduskasvu analüüs: üleilmse ebakindluse tingimustes on vaja tugevamat Euroopat“, COM(2018) 770.

<sup>2</sup> Viie juhi 2015. aasta aruanne „Euroopa majandus- ja rahaliidu loomise lõpuleviimine“.

<sup>3</sup> Nõukogu 20. septembri 2016. aasta soovitus riiklike tootlikkuse komiteede loomise kohta, ELT C 349, 24.9.2016, lk 1.

tõenduspõhisele poliitikakujundamisele. Selliste komiteede ühiseid omadusi ja ülesandeid arvesse võttes võis iga liikmesriik otsustada oma tootlikkuse komitee täpse ülesehituse ise.

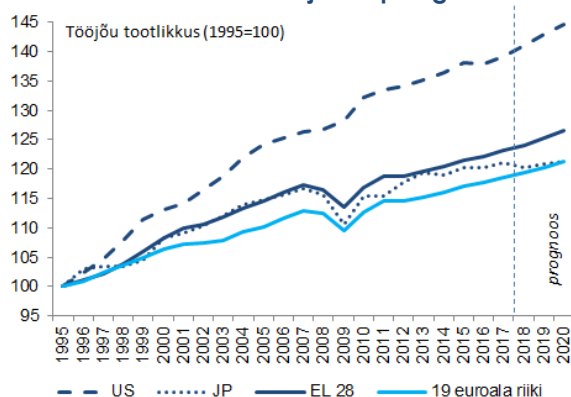
**Samuti palutakse nõukogu soovitusel komisjonil koostada 20. märtsiks 2019 eduaruanne soovituse rakendamise ja sobivuse kohta.** Käesoleva aruandega täidetakse see ülesanne. Aruanne põhineb vastustel küsimustikule, mille komisjoni töötajad saatsid määratud tootlikkuse komiteedele ja majanduspoliitika komitee liikmetele 2018. aasta detsembris. Aruandes antakse ülevaade tootlikkuse ja konkurentsivõime arengust liidus ja euroalal, kirjeldatakse tootlikkuse komiteede loomise olukorda 2018. aasta lõpus ning tehakse kokkuvõtte tootlikkuse komiteede koostööst ja komisjoni rollist. Aruande peamised järeldused on järgmised.

- **Riiklik tootlikkuse komitee on juba loodud enamikus euroala liikmesriikides ja komiteede arv suureneb pidevalt.** Kümme euroala liikmesriiki (Belgia, Iirimaa, Küpros, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Prantsusmaa, Sloveenia ja Soome) on loonud oma tootlikkuse komitee. Ülejäänud euroala liikmesriigid on kinnitanud oma kavatsust tootlikkuse komitee luua ja mõni neist (Kreeka, Malta ja Slovakkia) on jõudnud juba protsessi lõppjärku. Lisaks on samalaadse organi kindlaks määranud või loonud kolm euroalasse mittekuuluvat liikmesriiki (Rumeenia, Taani ja Ungari).
- **Liikmesriigid on ehitanud oma komiteed üles erinevalt, lähtudes suuresti riigis esinevatest konkreetsetest asjaoludest.** Määratud tootlikkuse komiteede ülesehitus tundub olevat üldjoontes kooskõlas nõukogu soovitusel esitatud nõuetega. Mitmel juhul ei ole mõni nõue siseriiklikes õigusaktides siiski sõnaselgelt sätestatud, näiteks puuduvad sätted, millega tagatakse funktsionaalne sõltumatus ja asjakohane juurdepääs teabele. Samuti on mõne tootlikkuse komitee volitused ajaliselt piiratud. Seda, kas need tegurid mõjutavad asjassepuutuvate tootlikkuse komiteede tulemuslikkust, on veel vara öelda, kuna enamik neist komiteedest on võrdlemisi uued ja tulemusteni jõudmiseks kulub aega.
- **On rõõmustav näha, et mõni tootlikkuse komitee osaleb oma riigis aktiivselt tootlikkusega seotud probleemide üle peetavates aruteludes.** Tavaliselt on seda teinud kõige edukamalt tootlikkuse komiteed, mis põhinevad olemasolevatel asutustel. Mitu komiteed on juba avaldanud oma aastaaruande ning löövad aktiivselt kaasa tootlikkuse alases mõttevahetuses, sealhulgas korraldades üritusi, konverentse ja seminare ning avaldades aruandeid.
- **Euroopa Komisjon on rajanud tootlikkuse komiteedele võrgustiku, et hõlbustada arvamuste, tavade ja kogemuste jagamist ning aidata kõnealustel komiteedel võtta paremini arvesse laiemat euroala ja liidu mõõdet.** Komisjoni meelest on tootlikkuse komiteed olulised partnerid ja tegijad, et suurendada riiklikku isevastutust reformide elluviimisel. Komisjon vahetab kõigi osalevate tootlikkuse komiteedega korrapäraselt arvamusi, sealhulgas Euroopa poolaasta raames liikmesriikides toimuvate teabekogumissmissioonide ajal.

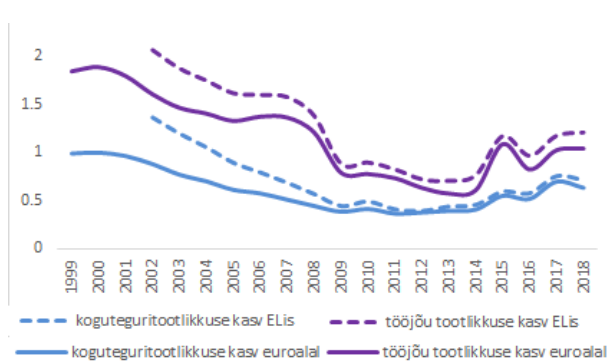
## 2. TOOTLIKKUS JA KONKURENTSIVÕIME LIIDUS JA EUROALAL

Tööstuse tootlikkuse kasv liidus ja arenenud majandusega riikides väljapool liitu oli languses juba ammu enne kriisi. Ehkki langus tabas enamikku arenenud majandusega riike, on lõhe liidu ja USA tootlikkuse vahel kahel viimasel kümnendil suurenenud (joonis 1). Tööstuse tootlikkuse ja koguteguritootlikkuse kasv jäävad hoolimata hiljutisest hoogustumisest nii liidus kui ka euroalal ikka veel allapoole kriisieelset taset (joonis 2). Peale selle varjavad hiljutised edusammud märkimisväärsed erinevusi liikmesriikide vahel.<sup>4</sup> Euroopas esinevad erinevused tööstuse tootlikkuse kasvus on seotud selliste teguritega nagu mõne liikmesriigi järelejätmise protsess; riikides, kus tööstuse tootlikkus oli algselt väiksem, on tootlikkuse kasv olnud alates 1995. aastast keskmiselt suurem (joonis 3).

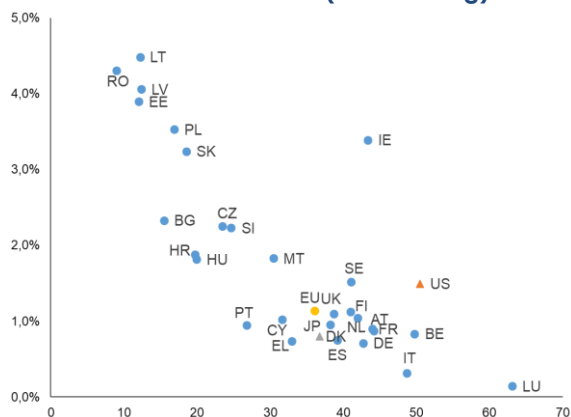
Joonis 1. Tööstuse tootlikkus euroalal ja EL 28s võrrelduna USA ja Jaapaniga



Joonis 2. Tööstuse tootlikkuse ja koguteguritootlikkuse kasv

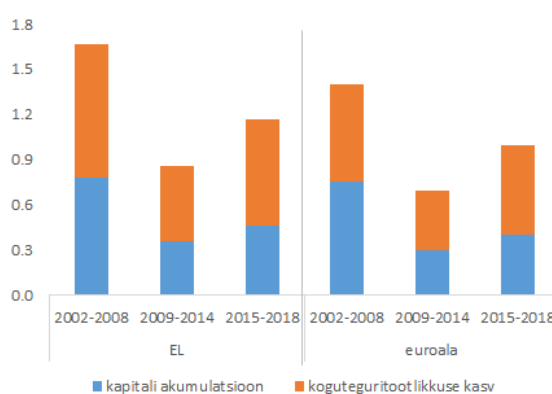


Joonis 3. Tööstuse tootlikkus 1995. aastal (horisontaaltelg) ja keskmine tootlikkuse kasv aastatel 1995–2017 (vertikaaltelg)



Allikas: majandus- ja rahandusküsimuste peadirektoraadi andmebaas AMECO. Märkus: joonisel 3 on tööstuse tootlikkust 1995. aastal mõõdetud ostujõu standardina.

Joonis 4. Panus tööstuse tootlikkuse kasvu



Tööstuse tootlikkuse kasvu edendavad tulused investeeringud ja tehnoloogia areng, mis mõlemad on endiselt võrdlemisi tagasihoidlikud (joonis 4). Tehnoloogia areng liidus – mõõdetuna koguteguritootlikkuse kasvuna – aeglustus kriisi ajal ja kriisieelset arengutempot ei ole veel täielikult taastatud. Üleilmse majandus- ja finantskriisi ajal vähenesid ka investeeringud ning need ei ole veel täielikult taastunud. Resoluutsed poliitikameetmed nii

<sup>4</sup> Näiteks 2018. aastal ulatus tootlikkuse kasv –0,4 %st Luksemburgis 4,3 %ni Poolas.

liidu tasandil (nt Euroopa investeerimiskava raames) kui ka liikmesriikide tasandil on aidanud investeeringutel märkimisväärselt taastuda, kuid need jäävad siiski allapoole kriisieelset taset.

**Tootlikkuse kasv on aeglustunud ning juhtivate ettevõtete ja viletsamate tulemustega ettevõtete vaheline lõhe tehnoloogiasaavutuste rakendamisel on suurenenud<sup>5</sup>.** Suurenenud lõhest turul kõige paremate tulemustega ettevõtjate tootlikkuse taseme ja kõige vähem tootlike ettevõtjate tootlikkuse taseme vahel on näha, et tehnoloogia areng tuleb kasuks eeskätt edukaimatele ettevõtjatele, kes on tugevdanud oma turgu valitsevat seisundit. Kõige vähem tootlikud ettevõtjad ei ole suutnud võtta kiiresti kasutusele uuemaid tehnoloogialahendusi ja on maha jäänud. Sellel nähtusel on ka sotsiaalne mõju, kuivõrd suuremad erinevused ettevõtete tootlikkuses võivad tähendada kogu majanduses suuremaid erinevusi palkades ja seeläbi sissetulekute ebavõrdsuse suurenemist.

**Tootlikkuse kasvu ja konkurentsivõimet mõjutavad makromajanduslikud, institutsioonilised ja õiguslikud tingimused.** Nende tingimuste hulka kuulub järgmine: i) pidev innovatsioon ja haridustaseme tõstmine; ii) hästi toimivad töö- ja tooteturud; iii) juurdepääs rahastamisele ja tõhusad maksejõuetuse raamistikud ning iv) toetav ettevõtluskeskkond. Mitmes liikmesriigis on tootlikkuse tagasihoidliku kasvu puhul mänginud olulist rolli mitu tegurit, nagu uue tehnoloogia kasutuselevõtu aeglustumine, konkurentsi pärssivad tooteturu-eeskirjad ja puudulikult toimivad tööturud.<sup>6 7</sup>

**Tootlikkuse kasvu edendamiseks on vaja sihipäraseid ja tõenduspõhiseid poliitikameetmeid.** Tootlikkuse kasvuga seotud probleemide lahendamiseks leidub võimalikke poliitikameetmeid nii liikmesriikide kui ka liidu tasandil. Riiklike reformide eesmärk peaks olema suurendada tootlikkuse kasvu ning need reformid peaksid sisaldama sihipäraseid meetmeid, millega edendada investeeringuid, oskuste arendamist ning haridussüsteemide ja ettevõtete vahelisi tugevamaid ja paremaid sidemeid. Peale selle peaksid liikmesriigid võtma ühtsel turul nii kollektiivse kui ka individuaalse vastutuse, et kasutada ära kogu ühtse turu potentsiaal. Tootlikkusega seotud poliitikameetmeid ja struktuurireforme käsitlev arutelu peab olema hästi ette valmistatud, et selgitada õigesti välja probleemid ja poliitikameetmete võimalik mõju. Tootlikkuse komiteed saavad oma analüütilise ja sõltumatu tööga seega kaasa aidata tõenduspõhisele arutelule ja jagada häid tavasid.

**Tootlikkust edendavaid poliitikameetmeid käsitletakse Euroopa poolaasta raames.** Tootlikkuse kasvuga seotud probleemid on riikides mõnevõrra erinevad ja ei ole olemas ühtviisi kõikidele sobivat poliitilist lahendust. 2018. aastal sai enamik liikmesriike riigipõhise soovitusel poliitikameetmete võtmiseks mõnes tootlikkusega seotud valdkonnas. Samamoodi kutsuti euroala 2018. aasta soovitusel euroala liikmesriike üles seadma esmatähtsale kohale reformid, millega suurendada tootlikkust ja kasvupotentsiaali.

<sup>5</sup> OECD, „The great divergence(s)“, *OECD Science, Technology and Innovation Policy Papers*, nr 39, 2017.

<sup>6</sup> Anzoategui, Comin, Gertler ja Martinez, „Endogenous Technology Adoption and R&D as Sources of Business Cycle Persistence“, *NBER Working Paper*, nr 22005, 2015.

<sup>7</sup> Cetto, Fernald, Mojona, „The pre-Great Recession slowdown in productivity“, Federal Reserve Bank of San Francisco, *Working Paper 2016-08*, 2016.

### **3. RIIKLIKE TOOTLIKKUSE KOMITEEDE LOOMISE OLUKORD 2018. AASTA LÕPUS**

**Riikliku tootlikkuse komitee on loonud kümme euroala liikmesriiki ja kolm euroalasse mittekuuluvat liikmesriiki.**<sup>8</sup> Need euroala liikmesriigid on Belgia, Iirimaa, Küpros, Leedu, Luksemburg, Madalmaad, Portugal, Prantsusmaa, Sloveenia ja Soome; kolm euroalasse mittekuuluvat liikmesriiki on Rumeenia, Taani ja Ungari. Ülejäänud üheksa euroala liikmesriiki (Austria, Eesti, Hispaania, Itaalia, Kreeka, Läti, Malta, Saksamaa ja Slovakkia) on teatanud oma kavatsusest luua tootlikkuse komitee ning Kreekas, Maltal ja Slovakkias on jõutud selle protsessi lõppjärku.<sup>9</sup>

**Kui Horvaatia kõrvale jätta, siis ülejäänud viis euroalasse mittekuuluvat liikmesriiki (Bulgaaria, Poola, Rootsi, Tšehhi ja Ühendkuningriik) on otsustanud tootlikkuse komiteed mitte luua.** Enamikul juhtudel põhjendavad nad oma otsust sellega, et neil juba on asutus, mis täidab mõnda nõukogu soovitusel nimetatud ülesannet või kõiki neid ülesandeid.

**Suur hulk olemasolevatest tootlikkuse komiteedest määrati alles hiljuti ja seetõttu on liiga vara esitada põhjalik hinnang nende mõju kohta.** Seda arvesse võttes hinnatakse käesolevas jaos tootlikkuse komiteede põhiomadusi, eelkõige silmas pidades nõukogu soovitusel esitatud nõudeid (st komiteedele määratud ülesanded, kõrge funktsionaalse sõltumatuse tase ning võime koostada kvaliteetseid ja objektiivseid analüüse).

#### **3.1. Loodud riiklike tootlikkuse komiteede institutsiooniline ülesehitus**

**Enamik tootlikkuse komiteedest tuginevad mingil viisil olemasolevatele asutustele.** Seitse liikmesriiki (Iirimaa, Leedu, Madalmaad, Portugal, Rumeenia, Sloveenia ja Taani) on määranud tootlikkuse komiteeks juba olemas oleva asutuse ja on laiendanud selle volitusi, et täita kavandatud ülesandeid. Ülejäänud kuus liikmesriiki (Belgia, Küpros, Luksemburg, Prantsusmaa, Soome ja Ungari) on loonud uue organi, mis tavaliselt tegutseb olemasoleva struktuuri, näiteks ministeeriumi osakonna või uurimisinstituudi toel (üksikasjalikumad teavet leiab tabelist 1).

---

<sup>8</sup> Tootlikkuse komitee juriidiline asutamine tundub olevat neis liikmesriikides lõpule viidud, ehkki mõnel juhul on vaja astuda lisasamme. Näiteks tuleb Soomes ja Luksemburgis vastu võtta tootlikkuse komitee sise-eeskirjad. Lisaks on Belgias ja Luksemburgis ametlikult ametisse nimetamata tootlikkuse komitee liikmed.

<sup>9</sup> 2019. aasta esimeses pooles on kavas avaldada riigi ametlikus väljaandes ministri otsus, millega määratakse riiklikuks tootlikkuse komiteeks KEPE. Slovakkia on määranud tootlikkuse komitee sekretariaadiks strateegia ja analüüsi instituudi. Malta on kutsunud majandus- ja sotsiaalarengu nõukogu üles täitma tootlikkuse komitee ülesandeid. Kummalgi juhul ei ole tootlikkuse komiteede jaoks sätestatavaid õigusnorme siiski veel vastu võetud.

**Tabel 1. Olemasolevad tootlikkuse komiteed ja nende loomise aeg**

|    | Tootlikkuse komitee nimi                                                                                             | Loomise aeg                | Laad                          |
|----|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------|
| BE | Riiklik tootlikkuse nõukogu<br>( <i>Nationale Raad voor de Productiviteit/ Conseil National de la Productivité</i> ) | November 2018              | Uus organ                     |
| CY | Küprose majandus- ja konkurentsivõime nõukogu                                                                        | Juuni 2018                 | Uus organ                     |
| DK | Taani majandusnõukogud                                                                                               | Veebruar 2017              | Põhineb olemasoleval asutusel |
| FI | Soome tootlikkuse komitee<br>(Tuottavuuslautakunta)                                                                  | Oktoober 2018              | Uus organ                     |
| FR | Riiklik tootlikkuse nõukogu<br>( <i>Conseil National de la Productivité</i> )                                        | Juuni 2018                 | Uus organ                     |
| HU | Riiklik konkurentsivõime nõukogu                                                                                     | Oktoober 2016              | Uus organ                     |
| IE | Riiklik konkurentsivõime nõukogu                                                                                     | Märts 2018                 | Põhineb olemasoleval asutusel |
| LT | Majandus- ja innovatsiooniministerium                                                                                | 2017. aasta neljas kvartal | Põhineb olemasoleval asutusel |
| LU | Riiklik tootlikkuse nõukogu<br>( <i>Conseil National de la Productivité</i> )                                        | September 2018             | Uus organ                     |
| NL | Madalmaade majanduspoliitika analüüsi büroo<br>(CPB)<br>( <i>Centraal Planbureau</i> )                               | Aprill 2017                | Põhineb olemasoleval asutusel |
| PT | Tootlikkuse nõukogu<br>( <i>Conselho para a Produtividade</i> )                                                      | Märts 2018                 | Põhineb olemasoleval asutusel |
| RO | Strateegia ja prognooside riikliku komisjoni juures tegutsev majanduse planeerimise nõukogu (CEP)                    | August 2018                | Põhineb olemasoleval asutusel |
| SI | Makromajandusliku analüüsi ja arengu instituut<br>(IMAD)<br>( <i>Urad RS za makroekonomske analize in razvoj</i> )   | Aprill 2018                | Põhineb olemasoleval asutusel |

Allikas: vastused küsimustikule, mille komisjoni töötajad saatsid määratud komiteedele ja majanduspoliitika komitee liikmetele 2018. aasta detsembris.

**Kõigi tootlikkuse komiteede volitused on tähtajatud, välja arvatud Portugali ja Küprose komitee omad.** Portugali ja Küprose tootlikkuse komitee on määratud vastavalt kaheks ja kolmeks aastaks ning kui neid organeid ei uuendata, nende tegevus lõpeb. Nõukogu soovitusel kohaselt peaks tootlikkuse komiteede tegevus olema pidev.

**Mis puudutab organisatsioonilist struktuuri, siis on liikmesriigid rakendanud peamiselt kaht mudelit.**

- Neist esimese puhul koosneb komitee mitmest liikmest, kes on valitud akadeemilistest ringkondadest, ettevõtjate ühendustest ja liitudest, valitsusasutustest ja/või muudest avaliku sektori asutustest, ning komiteed juhib esimees või president (Belgia, Iirimaa, Küpros, Luksemburg, Prantsusmaa, Rumeenia, Soome, Taani ja Ungari<sup>10</sup>). Liikmete arv ulatub neljast (Soomes ja Taanis) kuueteistkümmeni (Iirimaal) ning tegemist on mittepalgaliste töötajatega (v.a Taanis), kuigi liikmed võivad saada koosolekutel osalemise eest hüvitist. Komitee saab tehnilist ja/või sekretariaadituge valitsusasutusest (Iirimaal, Küprosel, Soomes ja Ungaris), mõnelt muult avaliku

<sup>10</sup> Ungaris juhib tootlikkuse komiteed rahandusminister.

sektori asutuselt kui valitsusasutuselt (Luksemburgis, Prantsusmaal ja Rumeenias) või selle ülesande jaoks määratud ekspertide rühmalt (Belgias ja Taanis).

- Teise mudeli puhul on tootlikkuse komitee roll antud uurimisinstituudile (Madalmaades ja Sloveenias) või ministeeriumi osakonnale (Portugalis), mida juhib palka saav direktor või esimees, kes töötab täisajaga ja kellel on oma töötajad.<sup>11</sup>

### 3.2. Funktsionaalne sõltumatus

**Funktsionaalne sõltumatus on ülioluline selleks, et tootlikkuse komiteedel oleks võimalik saavutada usaldusväärsus ja panustada riigis toimuvatesse aruteludesse.** Poliitiliste väljakutsete sõltumatu kvaliteetne majandusanalüüs võib suurendada läbipaistvust ja tõhustada liikmesriikides poliitikadialoogi. Seepärast peetakse nõukogu soovitusel väga oluliseks, et tootlikkuse komiteedel oleks funktsionaalne sõltumatus mis tahes riiklikust asutusest, kes vastutab liikmesriigis poliitikameetmete väljatöötamise ja rakendamise eest tootlikkuse ja konkurentsivõime valdkonnas. See aspekt on tähtis, sest tootlikkuse komiteed tuginevad üldjuhul valitsuse struktuuridele ja vahenditele ning seisavad silmitsi ülesandega kehtestada end erapooletu organina.

**Mõnel üksikul juhul on funktsionaalne sõltumatus tagatud õiguslikult.** Komitee funktsionaalse sõltumatuse on õigusaktis, millega luuakse tootlikkuse komitee, sõnaselgelt sätestatud Belgia, Luksemburg, Madalmaad, Sloveenia ja Soome.

**Kõik tootlikkuse komiteed on teatanud, et nad teevad oma tööprogrammi kohta otsuseid sõltumatult.** Peale selle tundub, et komiteede tehtud uuringute avaldamiseks ei ole vaja poliitilisel tasandil heakskiitu (või mõnes muus vormis komiteevälist kooskõlastust). Ministeeriumi juures tegutseva tootlikkuse komitee puhul (Portugalis ja Leedus) on siiski tõenäoline, et aastaaruande vastuvõtmisel järgitakse ministeeriumi standardmenetlust, seadmata ohtu komitee funktsionaalset sõltumatust. Kõikidel juhtudel näeb seda, kas nõukogu soovitusel esitatud nõue tagada kõrge funktsionaalse sõltumatuse tase, on täidetud, sellest, kuidas tootlikkuse komiteedel on tegelikult õnnestunud teha sõltumatuid ja asjakohaseid analüüse ning edastada läbipaistvalt ja tasakaalustatult nende tulemusi.

**Tootlikkuse komiteedel peaks olema ka juurdepääs oma ülesannete täitmiseks vajalikule teabele.** Kolm liikmesriiki (Belgia, Luksemburg ja Rumeenia) on taganud komitee juurdepääsu teabele õigusnormidega. Mõnel teisel tootlikkuse komiteel on kavas allkirjastada memorandum oma asukohariigi statistikaametiga, et kindlustada juurdepääs teabele (Soome). Ehkki enamikul juhtudel selliseid õigusnorme ei ole, leiavad komiteed, et neil on piisav juurdepääs andmetele ja teabele.

**Funktsionaalse sõltumatuse taset võivad tõsta ka asjakohased sobivuskriteeriumid, millele komitee/juhatus liikmed peavad vastama.** See aitab tagada komitee väljundite kvaliteedi ja sõltumatuse. Kriteeriumid võivad hõlmata akadeemilisi kvalifikatsioone (Madalmaades ja Sloveenias), asjaomase valdkonnaga seotud eksperditeadmisi (Belgias, Madalmaades, Prantsusmaal, Rumeenias, Soomes, Taanis ja Ungaris), huvide konfliktide

---

<sup>11</sup> Leedu tootlikkuse komitee on mõnevõrra erandlik, kuna see koosneb kahest Leedu majandus- ja innovatsiooniministeeriumi majanduspoliitika osakonna täistööajaga analüütikust.

vältimise kriteeriume (Belgias ja Taanis) ning sidusrühmade tasakaalustatud esindatuse tagamise kriteeriume (Iirimaa).

### **3.3. Ülesanded**

**Määratud tootlikkuse komiteedele antud ülesanded on üldiselt nõukogu soovitusega kooskõlas.** Tootlikkuse komiteedel on kaks põhiülesannet: i) tootlikkuse ja konkurentsivõime arengu hindamine ja analüüs asjaomases liikmesriigis ning ii) tootlikkuse ja konkurentsivõime valdkonnas esinevate poliitiliste väljakutsete sõltumatu analüüs. Kooskõlas nõukogu soovituse punktiga 6 on kõikidel tootlikkuse komiteedel, v.a Ungari omal, ka ülesanne avaldada aastaaruanne. Pärast seda, kui on avaldatud aastaaruanne, mis on tootlikkuse komiteede peamine vahend tootlikkuse teemalise arutelu edendamisel, on enamikul tootlikkuse komiteedel kavas teavitustegevus, nagu ürituste või seminaride korraldamine.

**Mõnel riikliku tootlikkuse komiteel on eriomased ülesanded.** Näiteks on Belgia tootlikkuse komiteel ülesanne uurida tootlikkuse ja konkurentsivõime valdkonnas esitatud Euroopa institutsioonide soovitude mõju ja rakendamist. Prantsusmaal ja Leedus on tootlikkuse komiteedel kavas lisada oma aastaaruannetesse soovitusel, samas kui Iirimaa komitee võib avaldada lisaks aastaaruandele aruandeid, mis sisaldavad soovitusi konkurentsivõime suurendamiseks vajalike meetmete kohta. Küprose tootlikkuse komiteel on ülesanne pidada olulistes konkurentsivõime ja tootlikkusega seotud küsimustes dialoogi sidusrühmadega.

### **3.4. Võime koostada kvaliteetseid ja tasakaalustatud analüüse**

**Tootlikkuse komiteede töö oluline osa on majandus- ja statistiliste analüüside koostamine, et toetada tootlikkuse suurendamise poliitikameetmete teemal peetavat avalikku arutelu.** Komisjoni küsimustikule saadud vastuste põhjal on tootlikkuse komiteed võimelised tegema uuringuid ise või asutuste kaudu, mis neid toetavad.

**Olemasolevatel asutustel põhinevad komiteed saavad tugineda kvaliteetse analüüsi tegemisel üldjuhul oma enda varasemale tööle ning nad on juba uurinud tootlikkuse komiteena tootlikkusega seotud küsimusi** (Iirimaa, Madalmaad, Portugal, Sloveenia ja Taani). Iirimaa ja Taani komitee on juba avaldanud oma aastaaruande, mitmel teisel komiteel on see koostamisel. Muu asjakohase analüüsi näitena olgu nimetatud, et Iirimaa komitee avaldas 2018. aastal konkurentsivõime tulemuskaardi, mis võimaldab võrrelda Iirimaa konkurentsivõimet mitme valitud riigi konkurentsivõimega. Lisaks on Madalmaade tootlikkuse komitee avaldanud uuringud, milles vaadeldakse selliseid küsimusi nagu erinevused ettevõtete tootlikkuses ja kõrghariduse tasuvus. Mõne tootlikkuse komitee liikmed on kõrgelt tunnustatud akadeemikud, mis peaks tagama komitee tehtava analüüsi kvaliteedi ja asjakohasuse ning suurendama väljundite usaldusväärsust. Peale selle on enamik tootlikkuse komiteesid võimelised tellima uuringuid kolmandatelt isikutelt.

**Et tagada erinevate seisukohtade tasakaalustatud esindatus, võivad tootlikkuse komiteed konsulteerida asjakohaste sidusrühmadega, kuid nad peavad jääma erapooletuks.** Eelkõige – nagu on öeldud nõukogu soovitusel – ei tohiks tootlikkuse

komiteed esindada üksnes või peamiselt konkreetsete sidusrühmade arvamusi. Iirimaal ja Ungaris on tootlikkuse komitees otseselt esindatud ametiühingud ja ettevõtjate ühendused. Kõik teised komiteed on teada andnud, et nad konsulteerivad sidusrühmadega kas ametlikult (Belgia, Küpros, Leedu, Luksemburg, Prantsusmaa ja Rumeenia) või mitteametlikult (Madalmaad, Portugal, Sloveenia, Soome ja Taani).

#### **4. RIIKLIKE TOOTLIKKUSE KOMITEEDE KOOSTÖÖ JA KOMISJONI ROLL**

**Kuna tootlikkusega seotud probleemid on piiriülesed, on põhjendatud tootlikkuse komiteede koostöö, eriti euroalal.** Selles vaimus esitati viie juhi aruandes üleskutse luua euroalal tootlikkuse komiteede süsteem, mis toob kokku riiklikud asutused ja komisjoni.

**Loodud tootlikkuse komiteed on hakanud vahetama arvamusi tootlikkusega seotud probleemide ja tavade kohta.** Komisjon on korraldanud alates 2017. aastast mitmeid üritusi (seminare ja konverentse), et luua tootlikkuse komiteede võrgustik. Komisjoni kaasabil tegutseva võrgustikuga püütakse toetada riiklike tootlikkuse komiteede koostööd, aidates neil vahetada arvamusi ja häid tavasid, ning elavdada arutelusid, mis on seotud tootlikkuse ja konkurentsivõimega liikmesriikides, kuid mille puhul võetakse arvesse ka laiemat euroala ja liidu mõõdet. Kavandatud on kaks korda aastas toimuvad korrapärased koosolekud ning jätkuv arvamuste vahetamine, mida võimaldab spetsiaalne virtuaalne võrgundusrakendus. Lisaks tagab komisjon hea koostöö ning vastastikuse täiendavuse Majanduskoostöö ja Arengu Organisatsiooni tootlikkuse alase üleilmse foorumiga.

**Tootlikkuse komiteede sõltumatut oskusteavet võib kasutada Euroopa poolaasta ja makromajandusliku tasakaalustamatuse menetluse raames.** Uuringuid ja analüüse, mille on teinud tootlikkuse komiteeks määratud olemasolevad tunnustatud asutused, on laialdaselt kasutatud Euroopa semestri raames. Nagu on märgitud komisjoni soovitusel, vahetab komisjon kõigi osalevate tootlikkuse komiteedega korrapäraselt arvamusi, sealhulgas teabekogumissioonidel.

#### **5. KOKKUVÕTE**

**Käesolevas aruandes on antud esialgne hinnang määratud tootlikkuse komiteesid iseloomustavate ametlike tunnuste kohta.** Sellega täidetakse nõukogu soovitusel esitatud nõue, mille kohaselt komisjon peab koostama eduaruande soovitusel rakendamise ja sobivuse kohta. Liikmesriikide esitatud teabe põhjal tundub, et praegu ei ole vaja nõukogu soovitusi läbi vaadata.

**On rõõmustav, et enamik euroala liikmesriike on loonud riikliku tootlikkuse komitee ja ülejäänud kavatsevad teha seda lähitulevikus.** Tootlikkuse komiteedel on head väljavaated toetada tootlikkust ja konkurentsivõimet edendavate poliitikameetmete teemalisi arutelusid ning hõlbustada nende meetmete rakendamist reformikavade elluviimisel riikliku isevastutuse suurendamisega. Tootlikkuse komiteed saavad oma tööga otseselt toetada reforme, mis on vajalikud selleks, et suurendada euroalal lähenemist ja vastupanuvõimet, ning täiustada niiviisi euroala juhtimisstruktuuri.

**Need liikmesriigid, kes ei ole oma riiklikku tootlikkuse komiteed veel määranud, peaksid viima määramisprotsessi lõpule võimalikult kiiresti.** Selliste organite kasulikkus on leidnud tõestust paljudes riikides Euroopas ja kogu maailmas. Mõnes liikmesriigis on määratud tootlikkuse komiteeks üksus, millel on väljakujunenud maine ja tõestatud mõju riigis tootlikkuse teemal peetavates aruteludes. Teistes liikmesriikides peavad tootlikkuse komiteed oma maine alles kujundama. Võttes arvesse Euroopas tootlikkuse valdkonnas esinevaid probleeme, peaksid tootlikkuse komiteed aitama suurendada isevastutust tootlikkust toetavate poliitikameetmete võtmisel riigi, euroala ja liidu tasandil. Selline isevastutus on asjakohane ka reformide tugiprogrammi valguses, mille komisjon<sup>12</sup> on kavandanud seoses mitmeaastase finantsraamistikuga.

**Riiklike tootlikkuse komiteede tulemuslikkuse täielikuks hindamiseks on veel liiga vara.** Paljudel juhtudel määrati see organ ametlikult alles hiljuti ja nende täielikku mõju on veel vara hinnata. Seepärast korraldatakse alates komisjoni järgmise koosseisu tööleasumisest ühe aasta jooksul täiendav hindamine, mille käigus antakse aru täheldatud peamistest arengusuundadest ning hinnatakse põhjalikumalt komiteede omadusi ja tööd.

---

<sup>12</sup> Vt COM(2018) 391 (final), mis sisaldab ettepanekut võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega luuakse reformide tugiprogramm.